

СИСТЕМНА РОЗДВОЄНІСТЬ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В масштабі планети інтернаціоналізація виступає як глобальна інтеграція, в масштабі регіону – як регіональна інтеграція, таким чином глобалізація не відміняє регіоналізацію, а й сприяє появі нових форм і способів інтеграції країн, які знаходяться на різних ступнях суспільно-економічної зрілості. Глобалізація органічно пов'язана з регіоналізацією, оскільки саме через створення регіональних інтеграційних об'єднань досягається відповідних ефект масштабу, а відтак, регіоналізація є своєрідним етапом глобалізації. А відтак можна визначити, що в сучасних умовах розвитку міжнародного розподілу праці в рамках об'єднувальної (інтеграційної) тенденції відбувається:

глобальна інтеграція (всесвітня економічна інтеграція), яка ґрунтується на процесах транснаціоналізації і виступає у формі глобалізації;

регіональна інтеграція, яка пов'язана з міждержавною взаємодією і ґрунтується на територіальній системі розміщення продуктивних сил і формуванні відповідних міждержавних територіально-виробничих комплексів.

Системна роздвоєність сучасних глобалізаційних процесів реалізується на засадах подвійного процесу не лише централізації, а й децентралізації. Розвиток світового господарства характеризує дві прямо протилежні тенденції: об'єднувальна та роз'єднувальна або інтеграційна та дезінтеграційна. Інтеграційна (об'єднувальна) тенденція пов'язана з формуванням суперечливої цілісності нової уніфікованої соціально-економічної світ-системи; дезінтеграційна (роз'єднувальна) – спрямована на збереження диференціації відповідних цивілізаційних утворень (етнокультурна парадигма).

Відтак, можна вказати на дві якісні ознаки розвитку сучасного світового господарства: гомогенну та гетерогенну. Відповідно до інтеграційної тенденції в світовому господарстві формується цілісна система з певним набором елементів (регіонів світу) між якими розвиваються стійкі економічні зв'язки (*гомогенна ознака*). Однак, поряд з цим відбувається і посилюється диференціація сформованих територіальних угруповань (*гетерогенна ознака*). В результаті одночасного розвитку цих двох ознак посилюється суперечливість глобалізації, яка виявляється у посиленні взаємопроникнення різних соціально-економічних систем, створенні нових наднаціональних союзів, які, в свою чергу, посилюють фрагментарність світового господарства, через поглиблення асиметрії розвитку країн світу.

Логіка гомогенної цілісної системи кореспондує з принципами індустріальної глобалізації, а логіка складної гетерогенної системи – постіндустріальної цивілізації. Будучи історичним процесом, який розвивався протягом багатьох століть, глобалізація уявляє собою гомогенізацію світу, який слідує єдиним звичкам, нормам, принципам тощо. Гомогенізація пов'язана з впровадженням в побут та корпоративне управління єдині правила (стандарту).

Довгий час гомогенна цінність передбачала домінантність системної (інтегральної) якості і, відповідно, системну уніфікованість та ієрархічну підпорядкованість частин цілому. Однак за сучасних якісно нових умов втрачається, притаманна принципам індустріалізму системна якість глобалізації, уніфікованість її функціональних структур, а сама глобальна економіка набуває ознак *дисипативності* – системної розпорошеності. Таким чином, «глобальна економіка починає розвиватися за принципами гетерогенності її системних утворень, за логікою економічної конвергенції».

Регіональна інтеграція пов'язана з інтенсифікацією глобалізації і несталою природою глобальної політики, а сам процес регіоналізації виступає невід'ємною і логічною фазою глобалізації. З метою збереження ідентичності та самобутності, у пошуках шляхів та оптимізації його соціально-економічної структури регіони активніше залучаються до процесів регіоналізації з врахуванням переваг міжнародного поділу праці і умов дотримання національної економічної безпеки, ось чому, регіони визначають за мету – сприяння реалізації власного потенціалу розвитку на основі найбільш повного використання переваг взаємодії з зовнішнім середовищем і протистояння негативним ефектам такої взаємодії. Це відповідає прагненню розвитку будь-якої країни. До процесів залучено країни з різним рівнем соціально-економічного розвитку, що впливає на характер їхньої участі у інтеграційних процесах, впливу останніх на подальший розвиток країн. А відтак, глобальна і регіональна інтеграція є процесами компліментарними і не є протилежними.

В основі розвитку міжнародної економічної інтеграції країн знаходиться рівень економічного й технічного розвитку держав, їх економічна взаємозалежність. Саме досягнення відповідного рівня інтеграційної зрілості може забезпечити реальна інтеграція певної групи країн. Високо розвинуті країни, які мають високий рівень взаємодоповнення національних економік, характеризуються найбільшими можливостями до реального інтегрування, оскільки вони мають високий рівень розвитку обробної промисловості, який забезпечує значну диверсифікацію та інтенсифікацію зовнішньоекономічних зв'язків країн, а відтак – конкурентний механізм в цих країнах має не руйнівний, а стимулюючий характер. Відсутність зазначених характеристик у країн з низьким рівнем соціально-економічного розвитку і які ще не досягли високого рівня інтеграційної зрілості,

можливості до реального інтегрування є суттєво меншими, а від так, між ними міжнародних торгово-економічних блоків є досить проблематичним.

Таким чином, на базі інтернаціоналізації виробництва та капіталу в системі світового господарства розвивається паралельна тенденція (дивергенція), яка проявляється у розвитку інтеграції як глобальної, так і регіональної одночасно. В умовах глобалізації більший ефект від нових умов світового розвитку отримають найбільш розвинені країни світу, які формують нову економіку. Вони визначають інноваційний розвиток людства, зберігаючи за собою монополію на нові знання та технології при одночасному відкритому доступі до природних ресурсів усіх країн світу, що буде посилювати їх позиції й в подальшому.

Як свідчить світовий досвід, найбільших результатів досягають інтеграційні об'єднання, які поєднують країни з високим рівнем розвитку продуктивних сил та виробничих відносин, що притаманні ринковій моделі організації суспільства. Високий рівень диверсифікації національних виробництв дозволяє цим країнам отримувати економічні ефекти від взаємодоповнювання власних економічних потенціалів. Посилення міжнародної конкуренції в умовах глобальної економіки загострює проблему забезпечення конкурентоспроможності національних ринків, особливо для країн з перехідною економікою та з економікою, що розвивається. Використання переваг, що надає взаємодія країн-учасниць регіональних об'єднань, дозволяє національним економікам підвищити рівень міжнародної конкурентоспроможності.

Література:

1. Гальчинський А. Методологія аналізу економічної глобалізації: логіка оновлення / А. Гальчинський // Економіка України. – 2009. - №9. – С.4-18.
2. Гражевська Н. Економічні системи епохи глобальних змін / Н. Гражевська. – К.: Знання, 2008 – 431с.
3. Загашвили В. Государство на новом этапе экономической глобализации / В. Загашвили // Мировая экономика и международные отношения. – 2009. - №5. – С.43-51.
4. Лебедева М.М. Мегатренды мирового развития. Формирование новой политической структуры мира и место России в ней [Электронный ресурс] / М.М. Лебедева. – Режим доступа: http://www.activ-plus.ru/global-business-growth_10.htm
5. Луцишин З.О. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації / З.О. Луцишин. – Видавничий центр «Друк», 2002. – 320 с.
6. Осадчая И. Глобализация и государство: новое в регулировании экономики развитых стран / И. Осадчая // Мировая экономика и международные отношения. – 2002. - №11. - С.3-14.
7. Пештиев В. Развивающийся мир: глобализация или регионализация? / В.Пештиев, В.Черновская // Мировая экономика и международные отношения. – 2000. – № 7. – С.39-47.
8. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: монографія: Т.1. / [за заг. ред. Д. Г. Лук'яненка, А. М. Поручника]. – К.: КНЕУ, 2006. –592с.
9. Эльянов А. Глобализация и дальнейшее развитие / А. Эльянов // Мировая экономика и международные отношения – 2004. - №1. – С.3-16.

ГОРБАШЕВСЬКА М.О.,
ст.викладач кафедри економічної теорії
Маріупольського державного університету

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ ДЕРЖАВИ ДО СВІТОВОГО РИНКУ МАШИНОБУДУВАННЯ

Машинобудування є основною та базовою галуззю для всіх галузей національних економік усіх країн світу – забезпечує постачання конструкційних матеріалів і сировини, дозволяє забезпечувати стабільний приріст ВВП і створювати велику додану вартість.

Світова економіка розвивається під впливом науково-технічного прогресу і процесів транснаціоналізації та глобалізації, як його результату.

На сучасному етапі економічних перетворень досвід економічної перебудови в Україні та інших країнах з перехідною економікою, наочно свідчить, що вагомим фактором оздоровлення національної економіки, яка потерпає від значного скорочення внутрішнього попиту на промислову продукцію, може стати тільки істотне розширення зовнішньої торгівлі. Для України цей фактор має особливе значення тому, що він сприятиме прискоренню ринкової трансформації економіки, входженню її до регіональних та світових товарних ринків і створенню валютних резервів, необхідних для модернізації та структурної перебудови виробництва. Проте розраховувати на успішну торгівлю можуть лише країни, які мають конкурентоспроможну економіку. Водночас сама торгівля не може зробити економіку конкурентоспроможною. Конкурентоспроможність - це комплексна категорія, її переваги остаточно реалізуються через торгівлю, але базис конкурентних переваг створюється на всіх ланках суспільного виробництва, у тому числі значною мірою за рахунок структурної перебудови і дійової промислової політики. Сучасна економіка, процеси глобалізації, які відбуваються в ній, підтверджують єдність і суперечливість зазначених завдань стійкого розвитку машинобудування й інтеграції як форми її реалізації: сучасний бізнес не

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ МАРІУПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ВІДДІЛЕННЯ у м. МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ**

**ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В СВІТОВИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР**

МАТЕРІАЛИ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих вчених**

09 грудня 2011 р.

Конференція присвячена 20-річчю Маріупольського державного університету

Рекомендовано до друку
Вченою радою економіко-
правового факультету
Маріупольського державного
університету
(протокол № 4 від 15.11.2011 р.)

Маріуполь, 2011

УДК (477)339.922:341.232(100)(043)

ББК 65.9(4Укр)8 + 66.4(4Укр)

Особливості інтеграції України в світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції 09 грудня 2011 р. – Укл.: Беззубченко О.А., Дубенюк Я.А., Марена Т.В., Мітюшкіна Х.С., Захарова О.В., Ніколенко Т.І., Балабанова Н.В.; За заг. редакцією к.е.н., проф. Булатової О.В. – Маріуполь: МДУ, 2011. – 310 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції України у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь студенти, магістри, аспіранти, молоді вчені.

Головні напрямки роботи конференції:

1. Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобального середовища: політичний аспект;
2. Розвиток міжрегіональної взаємодії та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних пріоритетів;
3. Особливості розвитку зовнішньоекономічних та політичних відносин України в умовах глобалізації;
4. Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації та участь України на світовому фінансовому ринку;
5. Інноваційно-інвестиційна діяльність України у світових координатах розвитку;
6. Проблеми міжрегіональної та міжгалузевої співпраці в умовах глобалізації;
7. Забезпечення конкурентоспроможності галузей та регіонів національної економіки;
8. Проблеми забезпечення сталого розвитку країн в контексті сучасних світових процесів.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. Обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції в області вивчення особливостей інтеграції України у систему світогосподарських зв'язків;
2. Розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин України.

©Автори текстів, 2011 р.

© МДУ, 2011 р.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА: ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

АНОХИНА А.В.	Экономическое сотрудничество Украины и КНР на современном этапе.....	4
БЕРЕЖНАЯ О.И., НИКОЛЕНКО Т.И.	Членство Украины в ВТО: перспективы развития.....	5
БУЛАТОВА О.В.	Системна роздвоєність глобалізаційних процесів в сучасних умовах.....	7
ГОРБАШЕВСЬКА М.А.	Напрямки удосконалення інтеграції держави до світового ринку машинобудування.....	8
ЖУРАВЕЛЬ К.А.	Экономико-политические аспекты революционных движений на Ближнем Востоке и Северной Африке.....	10
ІВАНОВ Я.Е., БЕЗЗУБЧЕНКО О.А. ІВАНЮТА Н.В.	Вплив процесів транснаціоналізації на розвиток світової економіки..... Забезпечення позову в міжнародному комерційному арбітражі за законодавством країн СНД та ЄС.....	11 13
КАЛАШНИКОВА Г., ДУБЕНЮК Я.А.	Особливості реалізації МЕД в рамках інтеграційних угруповань.....	14
КАНДАУРОВА А.М., НИКОЛЕНКО Т.І.	Особливості розвитку політичних відносин України в умовах глобалізації.....	16
КИСЛУХА Н.І., НИКОЛЕКНО Т.І.	Проблеми країн «Третього світу» в умовах глобалізації.....	17
ЛЕЙН А.	Інтеграція як передумова виникнення глобальної економіки.....	19
МАМЕДОВА А.І.	Злочинність в епоху глобалізації.....	21
МАЦУКА В.М.	Взаємодія транснаціонального капіталу і держав.....	22
МИХАЙЛОВ О.І.	Основні тенденції та перспективи розвитку глобалізації та регіоналізації.....	23
ОСИПЕНКО К.В.	Транснационализация туристического бизнеса.....	25
ПАВЛЕНКО О.В., БУЛАТОВА О.В.	Особливості розвитку «Нового регіоналізму».....	27
САВКА О.В.	Економічна безпека, як частина національної безпеки на прикладі США.....	29
СИТНЮК К.І., БЕЗЗУБЧЕНКО О.А.	Еволюція концепцій транснаціоналізації.....	30
ТЕЛИЦЯ А.А., НИКОЛЕНКО Т.І.	Особливості розвитку україно-канадських політико-економічних відносин в умовах глобалізації.....	32
ТОХТАРОВА В.С.	Европейская социальная хартия и Украина.....	34
ТРОФИМЕНКО М.В.	Організаційно-економічні засади функціонування антиглобалістського руху...	35

СЕКЦІЯ РОЗВИТОК МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ

ВЕЛІЧКО А., МІТЮШКІНА Х.С. ГРУЗД М.В.	Чорноморське економічне співробітництво: пріоритети України..... Міжнародна регіональна інтеграція як наслідок світового економічного розвитку.....	40 42
ЗЛИВКО Я.А.	Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: наслідки та перспективи.....	43
НИКОЛЕНКО Т.І. ІГНАТЕНКО Н.В., ДУБЕНЮК Я.А.	Міжрегіональне українсько-польське співробітництво.....	44
КІР'ЯКУЛОВА С.І., ДУБЕНЮК Я.А.	Членство України у СОТ: переваги і недоліки.....	45
КОВАЛЬОВ С., ДУБЕНЮК Я.А.	СНД у системі геоекономічних пріоритетів України.....	47
КОЛОМІЙКО Г.І., НИКОЛЕНКО Т.І.	Торгівельно-економічні відносини України та Румунії.....	49
КУДРЯШОВА В.І., НИКОЛЕНКО Т.І.	Наслідки вступу України до Світової організації торгівлі (СОТ).....	50
МАЛАКУЦКО Н.С.,		